

PROGRAM STUDIÓW

od roku akademickiego 2019/2020

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

Nazwa kierunku studiów:	Ekonomia	
Poziom uczenia się:	Pierwszego stopnia	
Profil uczenia się:	Praktyczny	
Forma studiów:	Stacjonarne, niestacjonarne	
Dyscypliny naukowe/artystyczne	liczba ECTS	%
wiodąca (ponad 50% efektów uczenia się): ekonomia i finanse		90%
pozostałe:		
- nauki o zarządzaniu i jakości		10%
Wskazanie związku z misją Uczelni i strategią jej rozwoju:	<p>Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie jest publiczną uczelnią akademicką działającą w Rzeczypospolitej Polskiej. Misją Uniwersytetu jest działalność naukowa i dydaktyczna, realizowana poprzez prowadzenie badań naukowych, udostępnianie i upowszechnianie wiedzy, nauczanie akademickie studentów, doktorantów i słuchaczy, prowadzenie działalności popularyzującej wiedzę, współpracę z ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi. Uczelnia działa w zgodzie z uniwersalnymi zasadami etycznymi i regułami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersytetów europejskich. Zabiega o kształtowanie postaw w warunkach sprzyjających wychowaniu młodzieży akademickiej i samorealizacji jednostki. Troszczy się o poszanowanie wartości akademickich oraz ich rozwijanie w atmosferze wolności i tolerancji. Uniwersytet prowadzi konsekwentną politykę podnoszenia jakości uczenia się. Uczelnia realizuje swoją misję ze świadomością rangi historycznej, społecznej, ekonomicznej oraz kulturowej Częstochowy i regionu. W misję Uczelni wpisana jest wizja wieloprofilowej, autonomicznej uniwersyteckiej jednostki naukowej i dydaktycznej, posiadającej znaczną pozycję naukową i dydaktyczną w Polsce i Europie, rozwijającej się w zgodzie z aspiracjami i dążeniami miasta, regionu i kraju, we</p>	

współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami partnerskimi.

Program uczenia się na studiach pierwszego stopnia kierunku „ekonomia” jest spójny z misją i strategią Uczelni. Priorytetem przyjętej misji Uczelni jest prowadzenie badań naukowych, prac rozwojowych i kształcenie w obszarach poszczególnych dziedzin nauki, w tym także nauk społecznych. Działania te mają na celu zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju wszystkim członkom społeczności akademickiej. Uczelnia inicjuje i realizuje przedsięwzięcia o charakterze środowiskowym, regionalnym i międzynarodowym. Przedsięwzięcia te wykraczają poza wąsko określone cele naukowe i edukacyjne, sprzyjające realizacji zadań statutowych Uczelni i oddziałują na społeczność miasta Częstochowy, regionu i kraju. Celami strategicznymi Uczelni jest podniesienie prestiżu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Częstochowie i podejmowanie działań mających na celu przekształcenie Uczelni w autonomiczną uniwersytecką jednostkę o charakterze naukowym i dydaktycznym. Realizacja zarówno misji jak i strategii przejawia się poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej w co wpisuje się prowadzenie studiów pierwszego stopnia na kierunku „ekonomia”.

Sposobem realizacji misji Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie jest umożliwienie studentom efektywnego zdobywania nowoczesnej wiedzy m.in. w dziedzinie nauk społecznych oraz jej pogłębianie i upowszechnianie przez nauczycieli akademickich, do czego niewątpliwie przyczyniają się studia pierwszego stopnia na kierunku „ekonomia”.

Celami strategicznymi Uczelni w zakresie uczenia się są m.in.:

1. Modernizacja oferty uczenia się zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy, ze szczególnym nastawieniem na kształcenie praktyczne, wiedzę ekonomiczną i języki obce.
2. Uzyskiwanie certyfikatów jakości uczenia się, akredytacji kierunków studiów oraz wybranych laboratoriów.
3. Wdrażanie technologii nauczania na odległość, w tym wdrażanie modułów dydaktycznych opartych na wykorzystaniu technologii internetowych dla zwiększenia efektywności uczenia się i redukcji kosztów nauczania

W zakresie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

1. Umacnianie związków Uczelni z przedsiębiorstwami, organami administracji państwowej, organami samorządowymi i społecznymi, stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi.

2. Wzmocnienie pozycji Uczelni jako regionalnego ośrodka eksperckiego w zakresie polityki społecznej i edukacyjnej.
3. Zwiększenie prestiżu i budowa wizerunku Uczelni jako przyjaznej studentom, doktorantom i nastawionej na badania naukowe.

Studia pierwszego stopnia na kierunku „ekonomia” przyczynią się do jak najlepszego przygotowania studentów do potrzeb lokalnej, regionalnej, krajowej oraz międzynarodowej przedsiębiorczości, jak również do aktywnej rywalizacji na globalnym rynku pracy. Korzystnie wpłyną także na rozwijanie osobowości studentów, doskonalenie umiejętności samodzielnego zdobywania i rozwijania wiedzy i umiejętności przedsiębiorczych przez całe życie oraz kształtowania racjonalnych, etycznych i zaangażowanych postaw obywatelskich.

Studia prowadzone na kierunku „ekonomia” budują kompetencje, zarówno fachowe, jak i osobowe, pozwalające absolwentom na odgrywanie aktywnych ról w życiu społecznym i gospodarczym, co także ściśle powiązane jest z misją i strategią Uczelni.

Przyjęty praktyczny profil studiów oraz determinowany nim program zajęć, służąc mają realizacji założenia misji Wydziału Prawa i Ekonomii, którym jest kształcenie m.in. w dziedzinie nauk społecznych. W dyscyplinie ekonomia i finanse. Kształcenie ma dawać absolwentom niezbędną wiedzę z zakresu ekonomii. Wiedza i umiejętności zdobyte w ramach kierunku są także przydatne przy prowadzeniu własnej działalności.

Przed wszystkim studenci mają nabyć umiejętności praktyczne. Stąd też na te właśnie kompetencje został położony nacisk w programie uczenia się. Służąc temu mają m.in.: rodzaj i wymiar praktyk, sposób realizacji zajęć dydaktycznych oraz zaangażowanie do ich prowadzenia także osób posiadających doświadczenie praktyczne. Zakres umiejętności praktycznych ustalany jest z uwzględnieniem opinii przedstawicieli potencjalnych pracodawców i interesariuszy wewnętrznych. Praktyczny program uczenia się osiągany jest także poprzez obrane metody weryfikacji efektów uczenia się. Wskazane powyżej założenia uczenia się wpisują się w ustalone cele strategiczne Wydziału.

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, dzięki własnym zasobom materialnym i personalnym oraz współpracy z instytucjami związanymi z wnioskowanym kierunkiem, posiada zatem wszelkie predyspozycje do wzbogacenia oferty edukacyjnej, a tym samym umożliwienia kandydatom na studia zdobycia kwalifikacji w tym zakresie. Podkreślić należy fakt, iż wiele osób spośród prowadzących zajęcia na proponowanym kierunku jest ekspertami i praktykami posiadającymi bogate doświadczenie zawodowe bezpośrednio związane z kierunkiem.

<p>Ogólne cele uczenia się oraz możliwość zatrudnienia i kontynuacji uczenia się przez absolwentów studiów:</p>	<p>Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-gospodarczą kraju charakteryzującą się niskim bezrobociem oraz wymagania i zapotrzebowanie rynku pracy na wyspecjalizowaną kadrę. Punktem wyjścia do uruchomienia studiów oraz konstrukcji programu studiów i metodyki nauczania jest przekonanie, że w Polsce istnieje potrzeba wprowadzenia nowego modelu edukacji opartego nie tylko na wiedzy powszechnej, ale także przekazywanie praktyki oraz tworzenie możliwości doświadczania praktycznego już na etapie pierwszych lat uczenia się akademickiego. Celem studiów na kierunku „ekonomia” będzie wyposażenie absolwentów w kompetencje służące profesjonalnemu, samodzielnemu podejmowaniu zadań z zakresu ekonomii, w tym prowadzeniu spraw finansowych w małych, średnich i w dużych, często korporacyjnych przedsiębiorstwach produkcyjnych, usługowych i handlu, w instytucjach publicznych, jednostkach finansowych, jednostkach gospodarczych i ekonomicznych. Wiedza i umiejętności zdobyte w ramach kierunku są przydatne przy prowadzeniu własnej działalności.</p> <p>Wydział monitorując potrzeby rynku zdecydował się na uruchomienie w regionie kierunku jakim jest „ekonomia” o profilu praktycznym, trafnie wpisując się w <i>Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego, Śląskie 2020+¹</i>. Postuluje ona m.in. rozwijanie kompetencji i wykształcenie mieszkańców, przyciąganie inwestorów zewnętrznych, internacjonalizację przedsiębiorstw, wspieranie przedsiębiorczości, rozbudowę istniejących ośrodków akademickich, rozwój postaw związanych z uczeniem się przez całe życie, samozatrudnienie, czy organizację i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym. Te założenia strategiczne wymagają istnienia wykwalifikowanej kadry sprawnie posługującej się instrumentami z zakresu ekonomii, analizy finansowej, rachunkowości władającej językami obcymi oraz posiadającej wykształcone odpowiednie kompetencje umożliwiające podejmowanie inicjatyw społecznych czy kierowanie pracą zespołową.</p> <p>Strategię Regionu Śląskiego dobrze oddaje program działania Regionalnej Izby Gospodarczej – <i>Strategia i program działania Regionalnej Izby Gospodarczej na lata 2018-2023</i>. Jako jeden z najważniejszych długoterminowych celów strategicznych ujmuje rozwój przedsiębiorczości w <i>reprezentowaniu środowisk gospodarczych jako odpowiedzialnych: za tworzenie miejsc pracy, za wytwarzanie ponad 50% PKB, podnoszenie poziomu życia mieszkańców przed administracją publiczną oraz środowiskiem nauki, kultury i mediów²</i>.</p>
--	---

¹<http://www.slaskie.pl/zalaczniki/2013/07/04/1372921202/1372921250.pdf> [data dostępu 04.03.2019r]

²<http://rig.katowice.pl/files/Aktualno%C5%9Bci/2019/MISJA%20i%20STRATEGIA%20RIG%20W%20KATOWICACH%20NA%20KADENCJ%C4%98%20IX%20W%20LATACH%202018-2023.pdf> [data dostępu, 04.03.2019].

Co więcej, z drugiej strony działania ekonomistów sektora publicznego inicjuje zgodność z długoterminowym celem strategicznym sprzyjać rozstrzygnięciu większości spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na różnych poziomach samorządu terytorialnego. Wszelkie działania wymagają wzmocnienia współpracy ze sferą naukową - uczelniami wyższymi w celu transferu technologii, informacji oraz organizacji staży i praktyk studenckich. Według RIG to właśnie wzrost innowacyjności przekłada się na wzrost zatrudnienia w regionie, *budowanie marki Izby, jako jednego z ważnych Think Tank'ów gospodarczych w regionie, w Polsce i w Europie*¹. Strategia i program działania to budowane w regionie silnego samorządu gospodarczego - partnera administracji samorządowej w celu godnego reprezentowania interesów zrzeszonych przedsiębiorców z networkingiem³ co wymaga rozwoju współpracy ze sferą naukową - uczelniami wyższymi w celu transferu technologii, informacji oraz organizacji staży i praktyk .

Kolejnym elementem potwierdzającym **cele uczenia się oraz możliwość zatrudnienia**, po ukończeniu kierunku „ekonomia” w Częstochowie, jest fakt, iż Miasto Częstochowa wspiera działania związane z zakładaniem przedsiębiorstw, w tym mikroprzedsiębiorstw - wspierając te inicjatywy dodatkowymi funduszami, w tym pochodzącymi z dotacji Unii Europejskiej m.in.: – *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego - Działania 7.5, Regionalnego Programu Operacyjnego WSL - Działania 7.3.2 i 7.3.3, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Działania 6.2 “Wsparcia oraz promocji przedsiębiorczości i samozatrudnienia”, czy programów PROW na lata 2014-2020 oraz wielu innych*. Spójność w tym zakresie z działaniami miasta i regionu jest także poparta w realizowanych projektach, m.in. z agencją pracy w Niemczech, czy z programem wspierającym przedsiębiorstwa rodzinne. Kierunek „ekonomia” daje możliwość uczenia się świadomych przedsiębiorców, co przełoży się bezpośrednio na wzrost gospodarczy regionu.

Ogólne tendencje zatrudnienia, zwłaszcza w sektorach produkcji i usług najlepiej obrazują analizy Departamentu Badań Demograficznych i Rynku Pracy Głównego Urzędu Statystycznego oraz analizy rynku pracy. Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy GUS w kwartalnej informacji o monitoringu rynku pracy z 24.08.2018 roku informuje, że zwiększa się liczba osób aktywnych zawodowo - również w województwie śląskim, najbardziej osób z wykształceniem ogólnokształcącym, a wskaźnik zatrudnienia dla osób posiadających wykształcenie wyższe,

³ **Networking** – proces wymiany informacji, zasobów, wyjątkowego potencjałem intelektualnym, wiedza i umiejętności zdobyte w ramach kierunku są przydatne przy prowadzeniu własnej działalności.

	<p>w szczególności ekonomiczne jest na stabilnym poziomie. Co więcej, <i>liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w stosunku do sytuacji z poprzedniego kwartału, jak i sprzed roku</i> ⁴ Nastąpiło również zmniejszenie osób biernych zawodowo, które podjęły naukę w celu podniesienia kwalifikacji. Co więcej, <i>najczęściej poszukiwani są specjaliści, między innymi z zakresu ekonomii i finansów jak wynika z danych GoldenLine, 13% więcej specjalistów o profilu finanse/ekonomia dostało propozycję pracy od rekrutera w porównaniu z pierwszym kwartałem 2017 roku</i>⁵. Pod względem nowo utworzonych miejsc pracy województwo śląskie plasuje się na drugim miejscu. Najwięcej nowych miejsc pracy powstało w województwie mazowieckim – 90,4 tys. (21,2%), śląskim – 56,1 tys. (13,2%) oraz wielkopolskim – 44,3 tys. (10,4%)⁶.</p> <p>W związku z przyjętym przez Polskę imitacyjnym modelem innowacyjnej gospodarki można sądzić, iż nastąpi wzrost zapotrzebowania na specjalistów, na co wskazują wyniki badań zawarte w raporcie <i>Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020</i>⁷ opracowanym na zlecenie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Ta sytuacja powoduje konieczność zdobywania odpowiednich kwalifikacji łączących wiedzę z ekonomii z umiejętnościami zarządzania, niezbędnymi nie tylko w pracy na stanowiskach kierowniczych średniego i wyższego szczebla, ale i dla samodzielnych małych i średnich przedsiębiorców, którzy dzięki uzyskanemu wykształceniu będą lepiej przygotowani do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.</p> <p>Kolejnym argumentem przemawiającym za potrzebą uczenia się wysoko wykwalifikowanej kadry ekonomistów – personelu średniego i wyższego szczebla personelu biurowego oraz kadry zarządzającej - potwierdzonym przeprowadzonymi ostatnio – tj. w 2017 r. badaniami zleconymi przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach dot. <i>Potrzeb edukacyjnych / szkoleniowych przedsiębiorców Subregionu Północnego województwa śląskiego</i> – jest fakt, że najbardziej pożądanymi przez przedsiębiorców tematami szkoleniowymi są: zagadnienia związane z zarządzaniem i administrowaniem (48,6%), marketingiem, public relations (44,7%), zagadnienia ekonomiczne i finansowe (42,4%), szkolenia z języków</p>
--	--

⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/monitoring-ryнку-pracy-kwartalna-informacja-o-rynku-pracy-w-drugim-kwartale-2018-r-,12,34.html>

⁵ <http://www.dlahandlu.pl/detal-hurt/wiadomosci/specjalisci-z-obszarow-it-finanse-oraz-sprzedaz-najbardziej-poszukiwani-na-rynku-pracy,62484.html>

⁶ https://stat.gov.pl/download/.../popyt_na_prace_w_drugim_kwartale_2018_roku.pdf

⁷ www.ewaluacja.gov.pl/.../Analiza%20zapotrzebowania%20gospodarki%20na%20absol...

obcych (41,9%). Przedstawione statystyki pozwalają wnioskować o fakcie zapotrzebowania na pracowników posiadających ww. kwalifikacji. – natomiast kierunek studiów, spełnia w pełni ww. potrzeby i oczekiwania szkoleniowe przedsiębiorców.

Ponadto poparcie w zakresie uczenia się kadry ekonomicznej widoczne jest także w perspektywach finansowych 2014-2020 przyjętych dla województwa śląskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego – osi priorytetowych, w których zawarte zostały najpilniejsze potrzeby regionu i możliwości wsparcia zmian w tym zakresie. Śląsk został określony jako obszar wymagający wsparcia w zakresie społecznym, tj. zwiększenia dostępności do wyuczenia się, uczenia się przez całe życie, rozwijanie przedsiębiorczości, aktualizacji i uzupełniania kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobistych. Kształcenie na kierunku „ekonomia” wpisuje się w projekt działania 8.2 *Regionalne Kadry Gospodarki Opartej na Wiedzy*, który zaspokaja dostarczanie usług w zakresie wsparcia kapitałowego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej, budowania i rozwoju biznesu, organizacyjnym, ekonomiczno-finansowym, prawnym, marketingowym. Program uczenia się spełnia wszystkie wymogi postawione przez UE oraz osie priorytetowe województwa śląskiego w zakresie wspierania rozwoju kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami ww. pracodawców, z uwagi na fakt, iż ww. tematyka została ujęta w ramach programu uczenia się.

Potwierdzeniem potrzeb uczenia się **oraz możliwość zatrudnienia** na kierunku ekonomia jest także przeprowadzona przez pracowników UJD na potrzeby utworzenia niniejszego kierunku - analiza rynku pracy w regionie oparta na badaniach empirycznych. Przeprowadzone badania w okresie od grudnia 2018 do marca 2019 – na podstawie monitoringu ofert pracodawców dot. zatrudnienia, których efektem jest analiza ofert pracy w regionie potwierdzają, iż zapotrzebowanie na pracowników z wykształceniem wyższym ekonomicznym jest stale rosnące, zarówno w firmach korporacyjnych, tj. **ZF European Shared Services Center** w Częstochowie, administracji publicznej (w Jednostkach Samorządu Terytorialnego - JST, Urzędów Miast - UM, Wojewódzkich Urzędów Pracy - WUP, itp.), jak i w sektorze MŚP, a osoby takie są chętnie zatrudniane w wielu sektorach gospodarki i struktury przedsiębiorstw (od działów ekonomiczno-finansowych, po działy zamówień, analityczne, czy zarządcze).

Kontynuacji uczenia się przez absolwentów studiów ekonomia I stopnia na kierunku ekonomia II stopnia i kierunkach pokrewnych.

<p>Wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata):</p>	<p>Egzamin dojrzałości dotyczy tzw. „starej matury” kryterium – zakres konkurs świadectw – średnia z trzech przedmiotów (najwyższe oceny ze świadectwa ukończenia szkoły średniej i dojrzałości); język polski, język obcy nowożytny, historia lub inny przedmiot wskazany przez kandydata (WOS, lub inny przedmiot o profilu humanistycznym ew. nauk społecznych)</p> <p>Egzamin maturalny wynik egzaminu maturalnego tzw. „nowej matury” (lata egzaminu: 2005 i następne) kryterium – zakres konkurs świadectw dojrzałości – średnia z trzech przedmiotów (wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym; poziom podstawowy albo rozszerzony – poziom rozszerzony premiowany przelicznikiem 2): język polski, język obcy nowożytny, historia lub inny przedmiot wskazany przez kandydata (WOS, lub inny przedmiot o profilu humanistycznym ew. nauk społecznych)</p>
<p>Tytuł zawodowy uzyskany przez absolwenta:</p>	<p>Licencjat lub inny równorzędny</p> <p>Absolwent otrzyma tytuł zawodowy licencjata, potwierdzający jego wiedzę z zakresu ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu.</p> <p>Program studiów ekonomia pozwala na osiągnięcie następujących korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie studenta w wiedzę ogólną i kierunkową; • wykształcenie u studentów i absolwentów cech przedsiębiorczości i umiejętności postępowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz chęci zdobywania i poszerzania wiedzy; • kształcenie w duchu poszanowania prawa, zasad etyki i różnic kulturowych, interdyscyplinarności rozszerzania zainteresowań studentów poza obszary ściśle zawodowe w odniesieniu do całokształtu życia społecznego; • wykształcenie umiejętności łączenia i praktycznego wykorzystania wiedzy i umiejętności z kompetencjami biznesowymi w zakresie zarządzania, negocjacji i zarządzania ludźmi; • umożliwienie indywidualnego kształtowania programu studiów przez studenta dzięki możliwości wyboru z szerokiej listy przedmiotów do wyboru, co zwiększa elastyczność studiowania i umożliwia dostosowanie programu do konkretnych potrzeb studenta i aktualnych wymogów rynku pracy; • umożliwienie korzystania z programów wymian i staży za granicą; • udziału studentów w wybranych przedmiotach wykładanych po angielsku.
<p>Wymóg ukończenia studiów:</p>	<p>Warunki przygotowywania przez studenta pracy dyplomowej i ukończenia studiów licencjackich (studiów I^o) oraz złożenia egzaminu dyplomowego reguluje Regulamin Studiów Uniwersytetu Humanistyczno-</p>

Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie oraz Regulamin Dyplomowania na Wydziale Praca dyplomowa studenta studiów pierwszego stopnia na kierunku „ekonomia” prowadzonych przez pracowników, realizowanych na Wydziale jest tekstem spełniającym wymogi stawiane przed pracą naukową w nauk społecznych w dziedzinie nauk społecznych.

Praca dyplomowa powstaje w oparciu o zdobytą w trakcie studiów wiedzę, świadczy o teoretycznej i praktycznej znajomości metod, technik i narzędzi wykorzystanych w pracy oraz umiejętności poprawnej artykulacji jej wyników. Autor winien wykazać się znajomością obszaru problemowego, do którego należy temat pracy, oraz umiejętnością rzetelnej rekonstrukcji obecnego stanu wiedzy omawianego zagadnienia. Praca powinna uwzględniać podstawową i najnowszą literaturę przedmiotu. Pracę dyplomową na studiach pierwszego stopnia student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Student przygotowuje pracę dyplomową uzyskując wskazówki na seminarium dyplomowym. Seminarium dyplomowe podlega zaliczeniu na ocenę na ogólnych zasadach przewidzianych w Regulaminie Studiów UJD. Student zgodnie z Regulaminem Studiów, zobowiązany jest do złożenia w Dziekanacie, na tydzień przed wyznaczonym terminem egzaminu dyplomowego, przygotowanej przez siebie pracy dyplomowej (w wersji elektronicznej zamieszczonej w systemie APD i w formie wydruku z systemu APD) oraz płyty CD w formacie edytowalnym DOC, DOCX, ODT i wymaganych przez Dziekanat Wydziału dokumentów (indeks, zdjęcia, dowód wpłaty, oświadczenie o udostępnieniu pracy potwierdzenie tematu pracy w języku angielskim podpisane przez promotora lub tłumacza przysięgłego, oświadczenie o samodzielności pisania pracy).

Egzamin dyplomowy ma charakter otwarty. Prawo do zadawania pytań mają członkowie komisji. Egzamin powinien odbywać się w języku, w którym złożono pracę.

Egzamin dyplomowy ma formę ustną. Na egzaminie dyplomowym student jest zobowiązany do udzielenia odpowiedzi na zadane mu trzy pytania: pierwsze i drugie dotyczy podstawowych zagadnień dyscypliny finansów, ekonomii i nauk o zarządzaniu, natomiast trzecie nawiązuje do problematyki jego pracy dyplomowej. **Z dniem złożenia egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym student uzyskuje status absolwenta.** Dziekanat w terminie do siedmiu dni wystawia absolwentowi zaświadczenie stwierdzające ukończenie studiów. Po zakończonym oceną pozytywną egzaminie dyplomowym plik zawierający pracę studenta zostaje automatycznie przekazany do Centralnego Repozytorium Prac Dyplomowych jako elektroniczny

	egzemplarz pracy dyplomowej i jego dalsza edycja przez studenta nie jest możliwa.
--	---

OPIS EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Opis efektów uczenia się dla kierunku: ekonomia			
Poziom uczenia się: I stopnia			
Profil uczenia się: praktyczny			
Lp.	Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K1_W01	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu ogólne teorie oraz ogólną metodologię badań w zakresie ekonomii, ze szczególnym uwzględnieniem rozumienia pojęć z zakresu wspomagania ekonomii i finansowania przedsiębiorstw	P6S_WG
2.	K_W02	Ma zaawansowaną wiedzę z zakresu innych dyscyplin społecznych, w szczególności zarządzania, prawa, marketingu i finansów, zna i rozumie ich powiązania z nauką ekonomii	P6S_WG
3.	K_W03	Umie rozpoznawać i przedstawiać kierunki zmian procesów oraz prawidłowości zachodzące w gospodarce, jej strukturach, instytucjach, jednostkach gospodarczych i więziach ekonomicznych na bazie postępujących procesów integracji i globalizacji oraz o przyczynach, przebiegu, skali i skutkach tych zmian.	P6S_WG
4.	K_W04	Posiada wiedzę z zakresu funkcjonowania systemów ekonomicznych współczesnego świata oraz uwarunkowań wpływających na przedsiębiorczość podmiotów rynkowych	P6S_WK
5.	K_W05	Zna i rozumie zasady, regulacje i czynniki determinujące kształtowanie struktur rynkowych i procesy konkurencji, a także elementarne zasady etyki w odniesieniu do własnej działalności biznesowej oraz funkcjonowania w środowisku pracy i poza nim	P6S_WK
6.	K_W06	Zna źródła i zakres prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz podstawy regulacji prawnych o bezpieczeństwie i higienie pracy	P6S_WK
Umiejętności			
1.	K_U01	Potrafi prawidłowo identyfikować i interpretować zjawiska społeczne w tym ekonomiczne z wykorzystaniem podstawowych pojęć i ujęć teoretycznych	P6S_UW
2.	K_U02	Potrafi podejmować działania związane z uruchomieniem i prowadzeniem działalności gospodarczej zgodnie z zakres prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz podstaw regulacji prawnych o bezpieczeństwie	P6S_UW

3.	K_U03	Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę i znane narzędzia w analizie danych ekonomicznych, finansowych, podatkowych i księgowych, prawidłowo formułować, analizować i rozwiązywać problemy ekonomiczne, zarządcze, prawne występujące w podmiotach	P6S_UW
4.	K_U04	Posiada umiejętność komunikacji z otoczeniem z użyciem ekonomicznej terminologii, a także posiada umiejętność posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Uczenia się Językowego	P6S_UK
5.	K_U05	Potrafi planować własny rozwój, doskonalić umiejętności praktyczne, uzupełniać słownictwo zawodowe, w tym w języku obcym, posługiwać się językiem obcym, w zakresie ekonomii	P6S_UK
6.	K_U07	Wyszukuje, analizuje i ocenia przydatność (do własnej pracy badawczej) etycznie pozyskuje informacje ze źródeł oraz literatury przedmiotu	P6S_UO
7.	K_U08	Wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną i metodologiczną do analizy zjawisk ekonomicznych i przygotowania prac pisemnych w języku polskim i języku obcym, z uwzględnieniem różnorodnych źródeł, prezentującą różnorodną problematykę	P6S_UU
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Rozumie potrzebę stałego dokształcania się, jest zdolny do wyrażania samodzielnych opinii na forum publicznym i jest zorientowany na kształcenie ustawiczne, praktyczne wykorzystanie przyswojonej wiedzy	P6S_KK
2.	K_K02	Jest przygotowany do podjęcia pracy w przedsiębiorstwach krajowych i międzynarodowych	P6S_KK
3.	K_K03	Jest gotów do pracy w zespole i etycznego współdziałania w realizacji zadań w strukturach gospodarczych	P6S_KO
4.	K_K04	Jest zdolny do efektywnej pracy samodzielnej i zespołowej nad praktycznym wykorzystaniem przyswojonej wiedzy	P6S_KO
5.	K_K05	Jest gotów do pracy w podmiotach gospodarczych oraz instytucjach publicznych	P6S_KR
6.	K_K06	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli kierowniczej, dbania o dobrą atmosferę w środowisku pracy i motywowania do lepszych osiągnięć	P6S_KR

Objaśnienia:

W kolumnie odniesienia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się należy wskazać kody składników opisu efektów uczenia się zgodnie z Ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz Rozporządzenia w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dnia 14 listopada 2018r. (Dz. U. z 2018r., poz. 2218).

Symbol kierunkowego efektu uczenia się:

K_(przed podkreślnikiem) -kierunkowe efekty uczenia się

_W -kategoria wiedzy

_U -kategoria umiejętności

_K -kategoria kompetencji społecznych

01 02 03 i kolejne -numer efektu uczenia się

Kod składnika opisu:

P6S_, P7S_ - charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji -poziom 6, poziom 7, po podkreślniku:

_WG –zakres i głębia/ kompletność perspektywy poznawczej i zależności

_WK –kontekst / uwarunkowania, skutki

_UW –wykorzystanie wiedzy/ rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

_UK –komunikowanie się/ odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

_UO –organizacja pracy/ planowanie i praca zespołowa

_UU –uczenie się/ planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

_KK –oceny/ krytyczne podejście

_KO –odpowiedzialność/wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

_KR –rola zawodowa/ niezależność i rozwój etos

OPIS PROGRAMU STUDIÓW

1. PARAMETRYCZNA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

Wyszczególnienie	Wielkość parametru wynikająca z programu studiów
Liczba semestrów	6
Łączna liczba godzin zajęć w planie studiów	Plan studiów stacjonarnych obejmuje (1650 godzin zajęć dydaktycznych i 720 godzin praktyk zawodowych), a w przypadku studiów niestacjonarnych godziny (991 godziny zajęć dydaktycznych i 720 godzin praktyk zawodowych), co stanowi 60% godzin zajęć dydaktycznych i 100% praktyk na studiach stacjonarnych
Łączna liczba punktów ECTS, konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie uczenia się	180
Liczba godzin zajęć prowadzonych na kierunku studiów przez nauczycieli zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy	Liczba nauczycieli akademickich: 15 osób (tylko osoby do obsady kadrowej z dziedziny nauk ekonomicznych) – liczba studentów 60 (studia stacjonarne – 30; studia niestacjonarne – 30) – proporcja 15:60 = 0,25
Wymiar praktyk	czas trwania: 6 miesięcy
	liczba godzin: 720
	punkty ECTS:
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	164
Łączna liczba punktów ECTS, przypisana w planie studiów do zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – dotyczy kierunków przyporządkowanych do dyscyplin innych niż nauki humanistyczne lub społeczne	0
Łączna liczba punktów ECTS, przypisana w planie studiów do zajęć podlegających wyborowi	62
Łączna liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć przygotowujących studentów do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności – dotyczy kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim	0
Łączna liczba punktów ECTS przypisana do zajęć kształtujących umiejętności	96

2. OPISOWA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

1) Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych w trakcie całego cyklu uczenia się:

Zgodnie z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Uczenia się WSZJK w Uniwersytecie program uczenia się (wnioskowanych studiów) został w pełni przyporządkowany obszarowi właściwych nauk poprzez pełne pokrycie efektów uczenia się z efektami uczenia się. Stworzenie matrycy efektów uczenia się umożliwiło zdefiniowanie zbioru przedmiotów, w których przedmiotowe efekty uczenia się w pełni pokrywają kierunkowe efekty uczenia się.

Efekty uczenia się kierunku „ekonomia” są spójne z efektami uczenia się w zakresie właściwych dziedzin nauk, bowiem wszystkie efekty obszarowe są uzyskiwane w ramach efektów kierunkowych. Spójność przedmiotowych efektów uczenia się z efektami kierunkowymi potwierdzają matryce efektów uczenia się, z których wynika, że wszystkie efekty kierunkowe będą uzyskiwane w ramach przedmiotów przewidzianych w programie studiów. Kierunkowe efekty uczenia się będą osiągnięte przez realizację celów szczegółowych i przedmiotowych efektów uczenia się.

Przyjęty model efektów uczenia się ma charakter kaskadowy. Efekty uczenia się definiowane są dla kierunku studiów w kontekście przypisanych danej dziedzinie nauki efektów obszarowych, uszczegółowiane dla przedmiotu w kontekście przypisanych mu efektów kierunkowych i doprecyzowane na poziomie poszczególnych zadań, prac i zaliczeń realizowanych w ramach danych zajęć akademickich. W ten sam sposób opisać można system pomiaru efektów osiągniętych przez studentów.

Bezpośredni pomiar efektów uczenia się

Każdy przedmiot został zdefiniowany na kartach przedmiotów pod kątem efektów uczenia się, treści programowych w ramach, których osiągnięty jest dany efekt oraz metod weryfikacji osiągnięcia przez studentów poszczególnych efektów uczenia się. Osiągane efekty uczenia się w zakresie wiedzy zwykle weryfikowane są poprzez egzaminy, kolokwia, quizy i testy. Natomiast umiejętności zwykle weryfikowane są poprzez projekty i ocenę aktywności na zajęciach, która rozumiana jest jako ocena efektów pracy studenta na zajęciach konwersatoryjnych, laboratoryjnych. Osiąganie przez studenta efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zwykle weryfikowane jest poprzez ocenę aktywności na zajęciach, ocenę pracy indywidualnej i zespołowej nad projektem oraz ocenę prezentacji wyników projektu. W ramach każdego z narzędzi nauczyciel akademicki ustala kryteria i sposób oceny czy dany efekt został osiągnięty przez studenta.

Pośredni pomiar efektów uczenia się

Narzędziami pośredniego pomiaru zakresu realizacji efektów uczenia się są ankiety, oceny zajęć dydaktycznych wypełniane przez studentów oraz hospitacje metodyczne.

Dzięki wynikom ankiet uzyskuje się informacje dotyczące sposobu postrzegania procesu uczenia się z perspektywy studentów oraz ich oceny pracy wykładowców. Pozwala to na zdiagnozowanie obszarów nauczania przedmiotowego wymagających korekt i działań naprawczych, ale umożliwia także wytypowanie dobrych praktyk i rozwiązań dydaktycznych wartych promowania w praktyce nauczania, ocenę możliwości realizacji założonych dla przedmiotów efektów uczenia się na podstawie analizy przebiegu procesu dydaktycznego oraz ewentualne wprowadzenie modyfikacji w zakresie stosowanych metody, technik dydaktycznych oraz sposobu budowania relacji pomiędzy wykładowcą a grupami studenckimi. Hospitacje realizowane są w oparciu o ujednolicony arkusz i ukierunkowane są na gromadzenie informacji w następujących obszarach: konstrukcja zajęć, przygotowanie merytoryczne prowadzącego, sposób określenia i realizacji celu zajęć, komunikatywność prowadzącego i umiejętność nawiązania kontaktu ze studentami, aktywizacja studentów i zastosowanie zróżnicowanych metod

dydaktycznych, wykazanie związku z praktyką, wykorzystanie środków dydaktycznych. Ocena pracy wykładowcy w poszczególnych obszarach formułowana jest w formie opisowej. Na podstawie obserwacji metodyka formułowane są rekomendacje i zalecenia dla prowadzącego.

Efekty uczenia się będą uzyskiwane także na praktykach zawodowych. Efekty te są sprawdzalne. **Weryfikacji efektów uczenia się zdobytych w trakcie praktyk dokonuje kierunkowy opiekun praktyk zawodowych.**

Z analizy matrycy efektów uczenia się wynika, że programy przedmiotów objętych planem studiów zapewniają uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się oraz kwalifikacji absolwenta na rynku pracy. Informacje dotyczące systemu oceny efektów uczenia się zawarte są w kartach przedmiotu. Studenci zapoznawani będą z kartą przedmiotu na pierwszych zajęciach w danego przedmiotu. Na kierunku studiów przewidziano właściwe metody sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w wyniku odbycia praktyki, której przyporządkowano punkty ECTS (analiza dziennika praktyki, sprawozdanie ustne z praktyki, potwierdzenie przez zakładowego opiekuna praktyk). System oceny efektów uczenia się stosowany w Uczelni jest przejrzysty, ściśle wystandaryzowany, zrozumiały dla studentów i umożliwia weryfikację zakładanych celów i kierunkowych efektów uczenia się, obejmując wszystkie kategorie efektów uczenia się i bogate instrumentarium ich weryfikacji.

Zgodnie z WSZJK weryfikacja efektów uczenia się prowadzona jest na różnych etapach uczenia się:

- 1) poprzez zaliczenia cząstkowe (zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów),
- 2) weryfikacja efektów uczenia się uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych,
- 3) weryfikację założonych w programie uczenia się efektów uczenia się poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego,
- 4) weryfikację efektów uczenia się w trakcie badania losów zawodowych absolwentów.

Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie obszarów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

Sposób weryfikacji efektów uczenia się założonych w poszczególnych modułach są określone w kartach przedmiotów zatwierdzonych wraz z planami studiów przez Radę Wydziału. Karta przedmiotu precyzuje metody walidacji efektów uwzględniając zgodność metody weryfikacji do określonych treści.

2) Zasady i forma odbywania praktyk:

Studenci kierunku „ekonomia” zgodnie z planem studiów zobowiązani są do odbycia praktyki zawodowej, która stanowi nieodłączną część procesu dydaktycznego i podlega obowiązkowemu zaliczeniu.

Łączny wymiar praktyk zawodowych na kierunku „ekonomia” I-go stopnia (profil praktyczny), zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, obejmuje **180 godzin** na semestr (**720 godzin**). Praktyki te zorganizowane są zgodnie z planem studiów. Praktyki są nadzorowane przez opiekuna z ramienia Uczelni. Praktyki odbywają się w instytucjach prowadzących działalność zgodną z kierunkiem studiów, ściśle według wskazanego harmonogramu praktyk. Student może odbywać praktyki w placówkach wytypowanych przez Uczelnię lub placówce wybranej przez studenta na podstawie pisemnej prośby studenta złożonej w Dziale Spraw Studenckich po uzyskaniu pisemnej zgody Dyrekcji placówki, w której student chce odbywać praktykę oraz pisemnej zgody opiekuna z ramienia Uczelni. Zakładane efekty uczenia się oraz sposoby ich weryfikacji określa program praktyk (karta przedmiotu).

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym: 24 ECTS.

Program studiów obejmuje moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, którym przypisano 96 punktów ECTS, co stanowi 53,33% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji I-ego stopnia. Do zajęć tych zaliczono laboratoria, warsztaty, praktyki zawodowe.

Praktyki zawodowe organizowane są przez Dział Spraw Studenckich UJD, ul. Waszyngtona 4/8 p. 104 w podmiocie gospodarczym wybranym przez studenta wśród podmiotów, z którymi są podpisane porozumienia w sprawie prowadzenia praktyk studenckich na kierunku „ekonomia”.

Praktyka na studiach stacjonarnych realizowana jest w wymiarze 6 miesięcy w trakcie semestrów studiów. Student odbywa praktyki w ciągu tygodnia tj. 2 dni po 6 godz. od semestru 2.

Praktyka na studiach niestacjonarnych realizowana jest w wymiarze 6 miesięcy w trakcie semestrów studiów. Student odbywa praktyki w ciągu tygodnia tj. 1 dzień (piątek) po 8 godz. od semestru 2. Istnieje również możliwość odbywania praktyki w ciągu tygodnia od godz. 16.00-20.00 w wybranych organizacjach, biurach, które pracują do godz.20.00 w trakcie wyznaczonych semestrów w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.

W celu zaliczenia praktyki student musi dostarczyć opiekunowi z ramienia Uczelni następujące dokumenty:

- wypełniony dziennik praktyk;
- opinię wraz z oceną opiekuna praktyk jednostki, w której student odbywał praktykę.

Na podstawie przedstawionych dokumentów opiekun praktyk dokonuje wpisu w indeksie studenta.

Dokumenty należy złożyć: studenci studiów stacjonarnych w ciągu tygodnia od zakończenia praktyki, studenci studiów niestacjonarnych na najbliższym zjeździe po zakończonej praktyce.

Cel praktyki, który musi być przez studenta zrealizowany, obejmuje:

1. Zapoznanie studenta z zakresem działalności danej jednostki organizacyjnej, jej strukturą organizacyjno-prawną, sposobami działań oraz np. z zakresem świadczonych usług;
2. Zapoznanie studenta z obiegiem dokumentów i jego instrukcją, komunikacją wewnętrzną i zewnętrzną z działalnością poszczególnych służb realizujących cele i zadania funkcji – procesu gospodarowania tą jednostką (np. finansów, marketingu, produkcji, itp.)
3. Zapoznanie się z wielkością zatrudnienia i jego strukturą organizacyjną oraz zakresami obowiązków realizowanych na poszczególnych stanowiskach w określonych obszarach odpowiedzialności;
4. Zapoznanie się z aktami prawnymi i normatywnymi obowiązującymi w danej jednostce jako dokumenty regulujące poszczególne zakresy działania tej jednostki oraz akty wewnętrzne normatywne ustalone przez dany podmiot;
5. Kształcenie umiejętności do samodzielnego zbierania materiałów empirycznych ich prawidłowego przetwarzania w celu pozyskania informacji dla sporządzenia analiz i ocen w obszarze badanego zjawiska przydatnego do pracy dyplomowej lub aktywnego udziału w zajęciach dydaktycznych.
6. Kształcenie umiejętności do podejmowania samodzielných decyzji operacyjnych na szczeblach wykonawczych bezpośrednio realizujących zadania wynikające z zakresu obowiązków na tym stanowisku np. sporządzanie sprawozdań raportów, monitoringu itp.
7. Kształcenie umiejętności w zakresie współpracy zespołowej. Rozwiązanie problemów w zespole umiejętności komunikowania się zespołem w celu rozwiązania problemów operacyjnych i podejmowania decyzji.
8. Kształcenie umiejętności w zakresie samodzielnego organizowania prac związanych z nałożonymi obowiązkami służbowymi;
9. Uczucia się umiejętności negocjacyjnych traktując realizację zadań z innymi działaniami jako obsługi klienta wew. i na tej podstawie zdobycie umiejętności potrzebnych zew. negocjacji kontraktowych.
10. W obowiązku studenta jest zdobycie jak największych umiejętności praktycznych oraz wiedzy o funkcjonowaniu jednostki, w której odbywają praktykę jak również umiejętności komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.
11. Umiejętności w zakresie rozwiązywania zadań i problemów przez zespół o różnej konfiguracji wiekowej, wyuczenia się i doświadczeń.

Zakres tych umiejętności jest studentowi przydatny do wypracowania świadomości na temat wymagań, jakimi będzie musiał legitymować się podejmując pracę zawodową.

Studenci kierunku „ekonomia” odbywający praktykę zawodową powinni w szczególności, o ile specyfika miejsca odbywania praktyki na to pozwala:

1. Zgłosić się do dyrekcji zakładu w dniu rozpoczęcia praktyki.
2. Godnie reprezentować Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.
3. Pozostawać do dyspozycji przyjmującej jednostki organizacyjnej w czasie 6 godzin dziennie dwa razy w tygodniu w okresie 15 tygodni z możliwością odbycia praktyk w czasie wolnym od zajęć w trakcie semestru drugiego, trzeciego, czwartego i piątego. Łączny czas odbywania praktyk nie krótszy niż 6 miesięcy.
4. Zapoznać się z wewnętrzną strukturą organizacyjną podmiotu: zakresem zadań, prawnymi podstawami działania (statut) oraz merytoryczną działalnością.
5. Zapoznać się z celem i zakresem prowadzonej działalności, zasadami funkcjonowania, trybem pracy, metodami i formami pracy poszczególnych wydziałów czy też wyodrębnionych komórek.
6. Zapoznać się i przestrzegać podstawowych przepisów w zakresie BHP i P. Poż, dyscypliny i porządku pracy (przede wszystkim punktualność i nieuchylanie się od powierzonych zadań i obowiązków) i innych.
7. Zapoznać się i przestrzegać obowiązujących w danym zakładzie regulaminów i instrukcji oraz przepisów prawa obowiązujących na danym stanowisku pracy.
8. Zapoznać się ze szczegółowym zakresem czynności na poszczególnych stanowiskach pracy.
9. Zapoznać się z działalnością Kancelarii Ogólnej, w tym z zasadami ewidencji korespondencji i jej wewnętrznego obiegu.
10. Zapoznać się z obiegiem dokumentów i z zasadami sporządzania dokumentacji, segregacją i archiwizowaniem dokumentacji, oraz wewnętrznymi procedurami obowiązującymi w komórce organizacyjnej, w której student odbywa praktykę.
11. Zapoznać się z prawidłową obsługą podstawowych urządzeń biurowych – telefon, fax, ksero, komputer, itp.
12. Zapoznać się z działalnością podmiotu w zakresie ekonomii i nauki o zarządzaniu
13. Zapoznać się ze strukturami i działaniami marketingowymi.
14. Zapoznać się z formami współpracy zakładu pracy z otoczeniem.
15. Zapoznać się z zasadami właściwej obsługi interesantów.
16. Sumiennie wypełniać zadania zlecone przez podmiot przyjmujący, niewykraczające poza cele praktyki.
17. Podjąć samodzielnie, pod kierunkiem opiekuna wykonanie typowych czynności administracyjnych i prac biurowych z wykorzystaniem technik komputerowych na poszczególnych stanowiskach: finansowo-księgowych, w dziale kadr, itd.
18. Kształtować konkretne umiejętności zawodowe związane bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki.
19. Doskonalić organizację pracy własnej w warunkach konkretnego stanowiska pracy.
20. Doskonalić umiejętność pracy zespołowej, efektywnego wykorzystania czasu pracy, ponoszenia odpowiedzialności za wykonanie powierzonych zadań.

3) Określenie sposobu współdziałania z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi:

Ważnym elementem procesu uczenia się jest **współpraca z interesariuszami wewnętrznymi** (studenci, pracownicy WFH) i **zewnętrznymi** (organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, pracodawcy i przedstawiciele lokalnego rynku pracy). Współpraca ta ma na celu doskonalenie kompetencji studentów kierunków prowadzonych na wydziale tak, aby odpowiadały one wymaganiom lokalnego rynku pracy i wzmacniały pozycję absolwenta oraz wspieranie środowiska lokalnego. Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w pracach Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Uczenia się, Wydziałowego Zespołu, ds. Zapewniania Jakości Uczenia się oraz Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Uczenia się.

Interesariusze zewnętrzni wchodzą w skład Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Uczenia się. Interesariusze wewnętrzni i interesariusze zewnętrzni, uczestnicząc w wyżej wymienionych komisjach, mają wpływ na modyfikację programów, planów studiów i metod uczenia się, na określenie sylwetki absolwenta kierunków prowadzonych na wydziale i wymagań dotyczących jego wiedzy i umiejętności oraz na ofertę dydaktyczną Wydziału.

4) Określenie sposobu uwzględnienia wniosków z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów:

W Uniwersytecie funkcjonuje **Biuro Karier UJD**. Instytucja ta monitoruje losy absolwentów oraz pomaga studentom i absolwentom Uczelni w aktywnym wejściu na rynek pracy, w rozwoju zawodowym oraz w zaplanowaniu ścieżki kariery. Monitorowanie losów absolwentów jest prowadzone drogą elektroniczną po 3 i po 5 latach od ukończenia przez nich studiów. Dotychczas Biuro Karier UJD przeprowadziło cztery takie badania. Ponadto Biuro Karier UJD oferuje studentom bezpłatne konsultacje z doradcą zawodowym oraz bezpłatne konsultacje z psychologiem.

Na Wydziale **gromadzi się informacje**, które są użyteczne dla działań na rzecz zapewnienia jakości uczenia się odnośnie do wszystkich etapów i aspektów procesu uczenia się - zwłaszcza w zakresie skuteczności procesu uczenia się i weryfikacji osiągniętych efektów. Zgromadzone informacje są poddawane analizie, a wnioski z niej wyciągnięte są przedstawiane w sprawozdaniach i protokołach.

Wydział zapewnia swoim studentom dostęp do wybranych katalogów informacyjnych, które zawierają treści związane z procesem uczenia się, z harmonogramami zajęć oraz informacje, dotyczące zmian w organizacji zajęć dydaktycznych. Studenci mają dostęp przez Internet do baz danych zawierających: harmonogramy sesji egzaminacyjnej i zajęć w danym semestrze (roku), nazwiska osób prowadzących poszczególne przedmioty - dzięki temu systemowi możliwe jest podawanie informacji przez wykładowców bezpośrednio studentom. W tym celu na Wydziale wdrożony został internetowy system obsługi studenta – USOS-web. Zasady przepływu informacji uwzględniają przepisy dotyczące ochrony danych osobowych studentów i pracowników zawartych w przepisach prawa. Dostęp do zasobów jest opatrzony hasłami dostępnymi dla studentów i przekazywanymi przez Kierownika Dziekanatu. Dostępność do materiałów z zakresu systemu jakości uczenia się jest prosta w obsłudze i umożliwia łatwy dostęp z poziomu systemu informatycznego i sieci internetowej.

5) Określenie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

Ważnym elementem procesu uczenia się jest współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi (organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, administracja publiczna, uczelnie publiczne i niepubliczne, pracodawcy i przedstawiciele lokalnego rynku pracy). Współpraca ta ma na celu doskonalenie kompetencji studentów kierunków prowadzonych na wydziale tak, aby odpowiadały one wymaganiom lokalnego rynku pracy i wzmacniały pozycję absolwenta oraz wspieranie środowiska lokalnego. Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w pracach Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Uczenia się, Wydziałowego Zespołu, ds. Zapewniania Jakości Uczenia się oraz Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Uczenia się. Interesariusze zewnętrzni wchodzą w skład Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Uczenia się. Interesariusze wewnętrzni i interesariusze zewnętrzni, uczestnicząc w wyżej wymienionych komisjach, mają wpływ na modyfikację programów, planów studiów i metod uczenia się, na określenie sylwetki absolwenta kierunków prowadzonych na wydziale i wymagań dotyczących jego wiedzy i umiejętności oraz na ofertę dydaktyczną Wydziału.

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie z racji swego usytuowania współpracuje z właściwymi dla miejsca swej lokalizacji organami rządowymi i samorządowymi, takimi jak: Kuratorium Oświaty, Regionalny Ośrodek Metodyczny, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Samorządowy Ośrodek Metodyczny, Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Częstochowy itp. Od wielu lat prowadzona jest również współpraca w

obszarze badań naukowych z drugą funkcjonującą w Częstochowie uczelnią państwową – Politechniką Częstochowską.

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie działa na rzecz środowiska lokalnego. Wymienić tu należy inicjatywy społeczne pracowników i studentów Uczelni, akcje wolontaryjne na rzecz stowarzyszeń i organizacji społecznych niosących pomoc, np. dzieciom specjalnej troski, organizują akcje charytatywne, bale integracyjne dla dzieci niepełnosprawnych z domów dziecka, domów poprawczych. Pracownicy prowadzą świetlice dla dzieci autystycznych, sprawują opiekę merytoryczną nad pierwszym w Polsce, eksperymentalnym Rodzinnym Domem Dziecka w Kłobucku.

Związki Uczelni z regionem, zarówno instytucjonalne jak i personalne, mają wieloletnią tradycję.

W celu wzmocnienia współpracy Uczelni jako ośrodka naukowego ze środowiskiem biznesu założone zostało Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji w Obszarze Nauki i Sztuki, które inicjuje nie tylko współpracę w zakresie możliwości praktyk zawodowych, kursów i szkoleń biznesowych, czy też spotkań przedsiębiorców, naukowców, przedstawicieli władz miasta i studentów, ale także inicjuje działa w kierunku transferu technologii, czy kreowania przyszłych kierunków otwartych na potrzeby rynku pracy.

W rezultacie do zasadniczych celów strategicznych w obszarze relacji z otoczeniem Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie można zaliczyć:

- umacnianie związków Uczelni z przedsiębiorstwami, organami administracji państwowej, organami samorządowymi i społecznymi, stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi;
- umacnianie autonomii i samorządności uczelni poprzez partnerską współpracę z Parlamentem Studentów, związkami zawodowymi działającymi w uczelni, stowarzyszeniami i organizacjami zawodowymi oraz stowarzyszeniami absolwentów;
- wzmocnienie pozycji Uczelni jako regionalnego ośrodka eksperckiego w zakresie polityki społecznej i edukacyjnej;
- zwiększenie prestiżu i budowa wizerunku Uczelni jako przyjaznej studentom i nastawionej na badania naukowe;
- utworzenie Uniwersytetu Dziecięcego;
- współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i upowszechnianie w otoczeniu społeczno-gospodarczym wiedzy o uczelnianej kulturze jakości;
- budowanie prestiżu Uczelni w mieście i regionie, a także globalnie jako rozpoznawanego międzynarodowego ośrodka edukacyjnego i naukowego.

Dwadzieścia dziewięć instytucji, (firm) zadeklarowało przyjęcie przyszłych studentów kierunku „ekonomia” na praktyki zawodowe, podczas których studenci zyskają możliwość zweryfikowania posiadanej wiedzy oraz zdobycia praktycznych umiejętności, dzięki realizacji programów obowiązkowych praktyk zawodowych.

Porozumienia są podpisane na wstępie w regionie częstochowskim; Porozumienia w sprawie prowadzenia praktyk studenckich, będą na bieżąco poszerzane.

Wykaz zakładów pracy i partnerów biznesowych wraz z deklarowaną ilością praktykantów:

	Zakład pracy	Deklarowana ilość praktykantów na rok akademicki
1.	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Sp.z.o.o.	10
2.	Miejski Zarząd Dróg i Transportu w Częstochowie	10

3.	Ochotnicze Hufce Pracy Śląski Hufiec Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Częstochowie	10
4.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza Dom Studenta SKRZAT Dział Administracji i Gospodarki Nieruchomościami Dział Księgowości Dział Kadr i Spraw Socjalnych Dział Płac Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą Dział Zamówień Publicznych	20
5.	Polskie Sieci Światłowodowe Sp. z o.o. Al. Niepodległości 20/22, 42-216 Częstochowa	4
6.	Wspólnota Lokalowa al. Niepodległości 20/22, 42-216 Częstochowa	1
7.	Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Oddział w Częstochowie	1
8.	TRW Polska Sp. z.o.o. Częstochowa	3
9.	Bosch - Góra-Bosch Sp. J. ul. Bugajska 18, 42-200 Częstochowa	4
10.	KajtkoweLove Łukasz Strzeszyński	3
11.	„SJK” s.c. Poraj	5
12.	K.O.B. KOBNEXT Sp. z.o.o. ul. Krótka 27a, Częstochowa	5
13.	P.P.H „Kobo-Sport” ul. Kilińskiego 32/34, Częstochowa	3
14.	UJD Innovations Sp. z o.o., ul. Waszyngtona 4/8, 42-200 Częstochowa	2
15.	BJO s.c. w Częstochowie, al. Niepodległości 40/3, 42-216 Częstochowa	4
16.	ASPIRO S.A. – Grupa BRE Bank S.A. – Pro - Finance	2
17.	Monument. Magazyn Częstochowa, Aleja Najświętszej Maryi Panny 31, Częstochowa	4
18.	Biuro Biegłych Rewidentów „EKSPERT” Spółka z.o.o.	2
19.	Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji w Obszarze Nauki i Sztuki	2

20.	Stowarzyszenie flatpla. net Częstochowa	3
21.	Śląska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	2
22.	P.P.H.U.,„OLKAR” Żarki Letnisko	5
23.	Wspólnota Lokalowa al. Niepodległości 20/22 w Częstochowie	1
24.	Spółdzielnia Socjalna Poractive	5
25.	WIOLMAR Sołtysiak Robert Częstochowa	5
26.	Zakład Nieruchomości „ZAN” Sp. z o.o	5
27.	Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD”	2
28.	Zakład Energetyki Energetyki Ciepłej Sp. z o.o	4
29.	IDBJ s.c. w Częstochowie	2

6) Stopień umiędzynarodowienia:

Elementem umiędzynarodowienia Wydziału Prawa i Ekonomii jest złożenie

(w lutym 2019 r.) wniosek o dofinansowanie wymiany akademickiej (studentów i pracowników) z funduszu UE - Erasmus+ w ramach Akcji 107 - z krajami partnerskimi.

Zostały przygotowane wnioski o wyjazdy i przyjazdy studentów i pracowników do: .

Japonii Rikkyo Univeristy

- podjęto (przez koordynatora Erasmus+) wstępne rozmowy o rozszerzeniu współpracy z Rikkyo University w Tokyo (JP) o współpracę w ramach Ekonomii, Finansów itp.

złożono wniosek wraz z prof. J. Drabowiczem (chemia) o dofinansowanie wyjazdów:

SMP (studenci na praktyki min. 3 m-ce): przyjeżdżający 3 os.

STA (kadra akademicka w celu prowadzenia zajęć): przyjeżdżający 6 os., wyjeżdżający 6 os.

STT (kadra w celach szkoleniowych): przyjeżdżający 2 os., wyjeżdżający 2 os.

Wnioskowana kwota dofinansowania dla chemii i ekonomii: 97420EUR (Kwota i liczby wymiany do podziału z chemią - prof. J. Drabowicz)

Gruzji

- podjęto ustalenia dot. podpisania umowy o wymianie w ramach programu Erasmus+ z Grigol Robakiche University dla dziedzin współpracy: ekonomia, finanse i bankowość, zarządzanie i administracja

SMS (studenci na studia pow. 3 m-cy): przyjeżdżający 2 os.

SMP (studenci na praktyki pow. 3 m-cy): przyjeżdżający 5 os.

Wnioskowana kwota dofinansowania: 32920EUR

Algierii (Afryka)

University of Batna 2 Chahid Mostefa Ben Boulaid

- podjęto (przez koordynatora Erasmus+) wstępne rozmowy o rozszerzeniu współpracy w ramach Ekonomii i ewentualnie Biznesu i Administracji

złożono wnioski wraz z WS o dofinansowanie wyjazdów (największe zainteresowanie w ramach wymiany z Ekonomią / Biznesem itp):

SMS (studenci na studia 5-6 mcy): przyjeżdżający 10 os., wyjeżdżający 2os.

SMP (studenci na praktyki min. 3 m-ce): przyjeżdżający 4 os.

STA (kadra akademicka w celu prowadzenia zajęć): przyjeżdżający 2 os., wyjeżdżający 2 os.

Wnioskowana kwota dofinansowania dla ekonomii i sztuki: 71993EUR (Kwota i liczby wymiany do podziału ze sztuką)

Kazachstanu

KH Dulaty Taraz State University + inny uniwersytet (WS)

- wstępne rozmowy o współpracy w ramach Ekonomii oraz Ekonomii w Turystyce / Wypoczynku

złożono wnioski wraz z WS o dofinansowanie wyjazdów (WS współpracuje z innym uniwersytetem w tym kraju):

SMS (studenci na studia 5-6 mcy): przyjeżdżający 4 os.,

SMP (studenci na praktyki min. 3 m-ce): przyjeżdżający 4 os.

STA (kadra akademicka w celu prowadzenia zajęć): przyjeżdżający 2 os., wyjeżdżający 2 os.

Wnioskowana kwota dofinansowania dla ekonomii i sztuki: 41346EUR (Kwota i liczby wymiany do podziału ze sztuką)

Podjęto także wstępne rozmowy (były koordynator Erasmus+) z Narodowym Uniwersytetem I.I. Mechnikova w Odessie (Ukraina) o współpracy w ramach Ekonomii - zarówno współpraca bilateralna jak i współpraca w ramach Erasmus+. Uniwersytet ten jest ujęty w ramach wniosku o dofinansowanie (ekonomia w turystyce) w ramach ww. dotacji KA107 Erasmus+ 2019

Kwota wnioskowanego dofinansowania na ten kraj (UKRAINA) z pozostałymi wydziałami UJD: 254210EUR

wymiana:

SMS: przyjeżdżający 32 os., wyjeżdżający 2 os.

SMP: przyjeżdżający 16 os.

STA: przyjeżdżający 16 os., wyjeżdżający 8

STT: przyjeżdżający 4 os.

Ww. dane dotyczą podjętych już działań na rok akademicki 2019/2020 i kolejne 2020/2021 oraz 2021/2022 (wnioskowana umowa na możliwość realizacji współpracy do 3 lat).

Rozmawiano wstępnie z poprzednim koordynatorem o możliwości współpracy bilateralnej - wymiana studentów na ekonomię -z Ukrainą: m.in. z Uniwersytetem w Czerkasach, Uniwersytetem w Tarnopolu, Uniwersytetem w Odessie, Uniwersytetem w Mukaczewie, Litwa: Uniwersytetem w Utena. Przyjęcia ok. 10-15 os./ sem / kierunek.

Planowane przyjęcie (w przypadku możliwości finansowania z Uczelni i poparciu władz wydziału) dla PZ (profesorów zagranicznych: 1-2 os. / sem. dla kierunku, tj. dla ekonomii i dla rachunkowości tj. 2 os. x 2 kierunki x 2 sem. = 8 osób / rok (zatrudnienie kadry zagranicznej z tytułem profesora lub na stanowisku profesora).

Nawiązano kontakt w celu podpisania dwustronnej umowy Erasmus +

Współpraca Erasmus + z ośrodkami naukowymi poza granicami

- Nawiązanie kontaktu (czerwiec 2017 r.) w celu podpisania dwustronnej umowy Erasmus + , *D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov* Bułgaria - efekt współpracy (data 22.01.2018 r.) Umowy w ramach akcji KA 103
- Nawiązanie kontaktu (czerwiec 2018 r.) w celu podpisania dwustronnej umowy Erasmus + , *Utea University of Applied Sciences Litwa* - efekt współpracy (18.10.2018 r.) Umowy w ramach akcji KA 103
- Nawiązanie kontaktu (czerwiec 2018 r.) w celu podpisania dwustronnej umowy Erasmus + , *The University of Economics, Prague in Jindrichuv Hradec at the Faculty*
- Nawiązanie kontaktu (sierpień 2019 r.) w celu podpisania dwustronnej umowy Erasmus + *University "St Kliment Ohridski" - Bitola Bulevar 1 maj, bb 7000 Bitola*

W przypadku kierunku ekonomia, prawo oraz administracja zaplanowano także aplikowanie (przygotowanie wniosku - który może być opracowany przez byłego koordynatora E+ , P.Ucieklak-Jeż, T. Kyrylych) w III 2020 o wsparcie w ramach CEEPUS - współpraca w sieci partnerskiej. - Możliwość wymiany studentów i kadry (kolejne kilka do kilkunastu osób / semestr).

7) Sposoby doskonalenia jakości uczenia się:

Jednym z ważniejszych etapów wdrażania Procesu Bolońskiego w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie było stworzenie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się. Został on wprowadzony w 2008 r. Jako Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) funkcjonuje on w oparciu o dobre doświadczenia w zapewnianiu oraz stałym podnoszeniu jakości uczenia się i reguluje mechanizmy jego monitorowania i doskonalenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz na studiach podyplomowych. W 2012 r. uległ on zmianom w związku z nowelizacją Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” i wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji.

Wewnętrzny system zapewniania jakości uczenia się w Uniwersytecie wprowadzono razem z wytycznymi do projektowania programów uczenia się na danym wydziale, kierunku studiów,

poziomie i profilu uczenia się oraz zarządzeniami Rektora Uniwersytetu, dotyczącymi m.in. struktury i zadań USZJK. Zarządzenie Nr R-0161/61/2012 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 17 września 2012 r. w sprawie struktury i zadań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się w znacznym stopniu określiła kompetencje i zadania poszczególnych zespołów odpowiedzialnych za jakość uczenia się na wszystkich poziomach i formach studiów. W związku z wdrażaniem USZJ zostały powołane uczelniane, wydziałowe i kierunkowe komisje, pracujące nad unowocześnieniem programów uczenia się, w tym przede wszystkim nad opracowaniem efektów uczenia się dla wszystkich kierunków studiów w Uniwersytecie.

We wrześniu 2012 r. powołano nowe zespoły do spraw jakości uczenia się na kadencję 2012-2016. Struktura i zadania zespołów Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się zostały zmodyfikowane w związku z planem działań określonych na rok akademicki 2013/2014, będących efektem monitorowania sposobu funkcjonowania systemu oraz wskazań i sugestii Zespołu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, umieszczonych w raporcie po akredytacji jednej z jednostek Uniwersytetu. Równocześnie zostały wydane kolejne zarządzenia Rektora, dotyczące funkcjonowania USZJK, w tym zarządzenia uchylające poprzednie akty prawne a także zarządzenia nowe związane ze zmianami USZJK.

System Jakości Uczenia się w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie funkcjonuje na podstawie:

Uchwały Nr 144/2013 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 30 października 2013 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Zarządzenia Nr R-0161/12/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie struktury i zadań USZJK w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Zarządzenia wewnętrznego Nr R-0161/21/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 28 marca 2014 w sprawie ankiet i sprawozdań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się oraz zasad ich opracowywania, przeprowadzania, a także publikowania wyników;

Zarządzenia wewnętrznego Nr R-0161/29/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie procedur przeprowadzania ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych w systemie USOSweb - Wirtualny Dziekanat oraz ich analizowania i oceniania w jednostkach Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

Zarządzenia Nr R-0161/34/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie tworzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z weryfikacją efektów uczenia się w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

Zarządzenia Nr R-0161/38/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 16 czerwca 2014 r. w sprawie ankietowania oceny pracy dziekanatów wydziałów oraz analizowania wyników ankiet w Uczelnianym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

Zarządzenia Nr R-0161/40/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie wzorów sprawozdań zespołów Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się oraz ankiety samooceny jednostek Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Pieczę nad funkcjonowaniem Systemu Jakości Uczenia się w UJD sprawuje Rektor UJD. System jakości uczenia się w UJD realizowany jest przez odpowiednie organy z określoną niżej strukturą hierarchiczną.

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie (USZJK) zostały powołane na podstawie Zarządzenia wewnętrznego Nr R – 0161/56/2016 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 lipca 2016 r. następujące jednostki o charakterze kadencyjnym tj.:

Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK);

Uczelniany Zespół ds. Ankietyzacji i Ewaluacji przy Radzie ds. Jakości Kształcenia (UZAE);

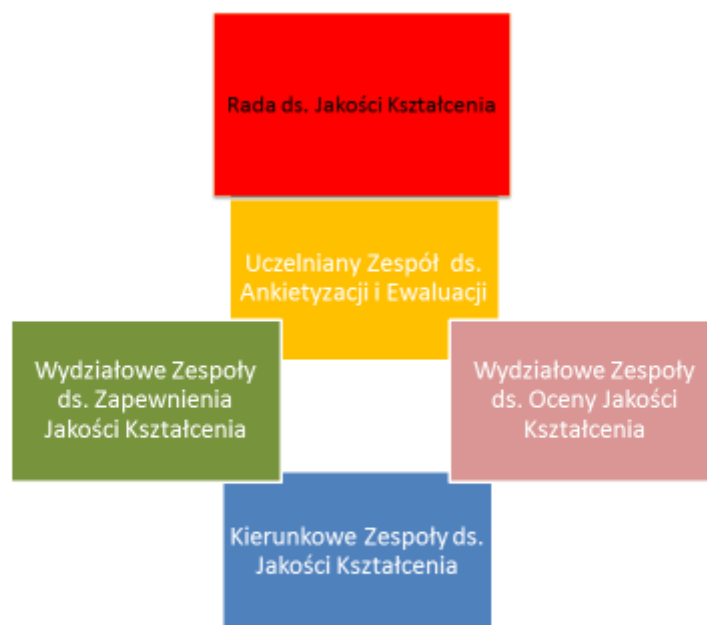
Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZZJK);

Wydziałowe Zespoły ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK);

Zespoły Kierunkowe ds. Jakości Kształcenia dla poszczególnych kierunków (ZKJK);

Zespoły Jednostek Międzywydziałowych ds. Jakości Kształcenia (ZJMJK).

Schemat 1 Struktura Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Uczenia się w UJD

Do zadań Rady ds. Jakości Kształcenia należą przede wszystkim: opracowanie strategii działań mających na celu zapewnianie i doskonalenie jakości uczenia się w UJD na wszystkich poziomach i formach studiów, a także ciągłe doskonalenie USZJK, opracowanie prawnych, merytorycznych i technicznych zasad funkcjonowania USZJK, przygotowanie i wdrażanie procedur gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o jakości uczenia się w Uczelni, również w celu upowszechniania najlepszych praktyk dotyczących doskonalenia jakości uczenia się, koordynowanie prac zespołów USZJK, wsparcie i monitorowanie działań Wydziałowych Systemów Zapewnienia Jakości Kształcenia, w tym tworzenie wytycznych dla zespołów uczelnianych, wydziałowych i kierunkowych w zakresie zapewniania jakości uczenia się, zasad realizacji systemu akumulacji i transferu punktów ECTS w Uczelni, wskazywanie możliwości rozwoju systemu obsługi studentów i doktorantów USOS, planu działań zmierzającego do podniesienia wiedzy nauczycieli akademickich w zakresie Krajowych Ram Kwalifikacji i jakości uczenia się (szkolenia, seminaria, warsztaty, itp.), rozwijanie mobilności studentów i doktorantów, przedstawianie Rektorowi oraz Senatowi propozycji działań mających na celu doskonalenie jakości uczenia się.

Przewodniczący RJK przedstawia Rektorowi coroczne sprawozdanie z funkcjonowania USZJK oraz działań w zakresie zapewnienia i doskonalenia jakości uczenia się w terminie do 20 września każdego roku. Sprawozdanie jest przedstawiane Senatowi na posiedzeniu wrześniowym.

Do zadań Uczelnianego Zespołu ds. Ankietyzacji i Ewaluacji przy RJK należy opracowywanie propozycji dotyczących: usprawniania istniejących i tworzenia nowych procedur zmierzających do ewaluacji jakości uczenia się w jednostkach, zgodnie ze strategią zapewnienia jakości uczenia się i wskazaniem Rady ds. Jakości Kształcenia, opracowanie form, formularzy i harmonogramu badań ankietowych studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów, zgodnie z wytycznymi Rady ds. Jakości Kształcenia, dotyczących w szczególności programów uczenia się, efektów uczenia się, oceny zajęć, warunków prowadzenia zajęć, bazy dydaktycznej, itp., koordynacja działań w zakresie badań ankietowych, analiza wyników i przygotowanie raportów z badań ankietowych, opracowywanie wzorów sprawozdań (w tym sprawozdań z realizacji efektów uczenia się oraz z działalności zespołów USZJK), obowiązujących lub wskazanych w Uczelni i jednostkach, analiza sprawozdań i wyników prac wydziałowych komisji ds. oceny jakości uczenia się, analiza sprawozdań i wyników prac wydziałowych komisji ds. oceny jakości uczenia się, upowszechnianie wyników i raportów z badań ankietowych na poziomie ogólnouczelnianym.

Wewnętrzny system zapewniania jakości uczenia się działa na Wydziale od 2008 r. i związany jest ściśle z założeniami uczelnianego systemu zapewniania jakości uczenia się. Funkcjonuje on w oparciu o dobre doświadczenia w zapewnianiu i stałym podnoszeniu jakości uczenia się i reguluje mechanizmy jego monitorowania i doskonalenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz na studiach

podyplomowych. W 2012 uległ zmianom w związku z nowelizacją *Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym* i wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji. Wewnętrzny system zapewniania jakości uczenia się w Uniwersytecie wprowadzono razem z wytycznymi do projektowania programów uczenia się na danym wydziale, kierunku studiów, poziomie i profilu uczenia się oraz zarządzeniami Rektora Akademii, dotyczącymi m.in. struktury i zadań USZJK. Uchwała Nr 102/2012 Senatu AJD z dnia 26 września 2012 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Uczenia się w znacznym stopniu określiła kompetencje i zadania poszczególnych zespołów odpowiedzialnych za jakość uczenia się na wszystkich poziomach i formach studiów.

W związku z wdrażaniem USZJK zostały powołane wydziałowe i kierunkowe komisje, pracujące od lutego 2012 roku nad unowocześnieniem programów uczenia się, w tym przede wszystkim nad opracowaniem efektów uczenia się dla wszystkich kierunków studiów w Akademii im. Jana Długosza. We wrześniu 2012 roku powołano nowe zespoły do spraw jakości uczenia się na kadencję 2012-2016.

- Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia
- Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia
- Działania i procedury w zakresie podnoszenia jakości Kształcenia

Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia podejmuje działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości uczenia się na prowadzonych w jednostce studiach.

Do zadań **Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia** należą w szczególności: usprawnianie istniejących i tworzenie nowych procedur oraz metod zapewniania i doskonalenia jakości uczenia się w jednostce, opracowywanie programu poprawy jakości uczenia się w jednostce, w tym programu działań naprawczych, inicjowanie działań mających na celu opracowywanie programów uczenia się oraz zmian w programach i efektach uczenia się zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy i opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, wskazywanie metod doskonalenia procesu uczenia się, w tym m.in. metod i form uczenia się, realizacji i weryfikacji efektów uczenia się, infrastruktury dydaktycznej i warunków prowadzenia zajęć, itp., wskazywanie sposobów poprawy mobilności studentów, wskazywanie działań mających na celu podnoszenia jakości dydaktycznych kadry akademickiej, opracowywanie działań mających na celu podnoszenie jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, i wskazywanie rozwiązań służących większej korelacji osiągniętych efektów uczenia się i wyników badań naukowych.

WZZJK przedstawia propozycje rozwiązań i procedur dotyczących zapewnienia jakości uczenia się Radzie Jakości Uczenia się. W zakresie dotyczącym programów uczenia się i zapewnienia jakości uczenia się na kierunkach prowadzonych przez wydział WZZJK przedstawia propozycje działań dziekanowi i Radzie Wydziału. WZZJK przekazuje coroczne (do 30 lipca) informacje o swojej działalności do dziekana i RJK.

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia należą w szczególności:

- 1) analizowanie zgodności kierunków, specjalności i specjalizacji studiów ze strategią, misją i polityką jakości Uczelni i wydziału;
- 2) monitorowanie zgodności programów uczenia się na kierunkach z obowiązującymi aktami prawnymi;
- 3) analizowanie metod i form uczenia się oraz sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów, doktorantów i słuchaczy efektów uczenia się;
- 4) analizowanie prawidłowości realizacji i transferu punktów ECTS;
- 5) analizowanie dostosowania zakładanych efektów uczenia się do oczekiwań rynku pracy z uwzględnieniem opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych;
- 6) monitorowanie jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych;
- 7) przeprowadzanie różnych form oceny działań pro jakościowych prowadzonych na wydziale;
- 8) koordynowanie procedury ankietowania zajęć przez studentów, doktorantów i słuchaczy;
- 9) opracowanie procedury hospitacji zajęć;
- 10) analizowanie, przygotowywanie raportów i publikowanie wyników badań ankietowych;
- 11) ocena obsługi dziekanatowej studentów i doktorantów;
- 12) ocena infrastruktury dydaktycznej w jednostce;
- 13) opracowywanie na podstawie oceny jakości uczenia się wskazówek i zaleceń do działań na rzecz podnoszenia jakości uczenia się;

14) przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat jakości uczenia się prowadzonego na wydziale.

WZOJK przedstawia propozycje rozwiązań i procedur dotyczących oceny jakości uczenia się Radzie Jakości Uczenia się.

W zakresie dotyczącym oceny jakości uczenia się na kierunkach prowadzonych przez wydział WZOJK przedstawia propozycje działań dziekanowi i Radzie Wydziału.

WZOJK przekazuje coroczne (do 30 lipca) informacje o swojej działalności do dziekana i RJK.

Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia zostały powołane na wniosek Dziekana Wydziału Nauk Społecznych przez Radę Wydziału. Zespoły te podejmują działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości uczenia się na kierunkach prowadzonych na wydziale.

Rada Wydziału powołała następujące zespoły:

- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia się na kierunku administracja
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku analityka i kreatywność społeczna
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku filologia – specjalność filologia angielska i filologia germańska
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku filologia polska
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku filozofia
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku historia
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku kulturoznawstwo europejskie
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku politologia
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku prawo
- Zespół kierunkowy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rachunkowość i podatki

Zadania Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia

Do zadań Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia się należą w szczególności:

- 1) określanie celów i metod zapewniania i doskonalenia jakości uczenia się na wybranym kierunku oraz wdrażanie działań na rzecz podnoszenia jakości uczenia się;
- 2) opracowywanie programów uczenia się i zmian w programach uczenia się zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy, opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także wniosków z monitorowania kariery zawodowej absolwenta;
- 3) wdrażanie metod doskonalenia procesu uczenia się na kierunku, w tym m.in. metod i form uczenia się, realizacji i weryfikacji efektów uczenia się, infrastruktury dydaktycznej i warunków prowadzenia zajęć, itp.
- 4) analiza sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się na danych kierunkach;
- 5) nadzorowanie realizacji systemu akumulacji i transferu punktów ECTS na kierunku i monitorowanie systemu przy uwzględnieniu opinii studentów, doktorantów i słuchaczy;
- 6) monitorowanie prawidłowości zasad oceniania studentów i doktorantów na kierunku;
- 7) monitorowanie jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania na poszczególnych kierunkach;
- 8) wdrażanie procedur hospitacji zajęć pracowników na kierunku.

Kierunkowe Zespoły przedstawiają propozycje rozwiązań i działań dotyczących jakości uczenia się WZZJK oraz WZOJK zgodnie z zakresem ich kompetencji, dyrektorom i Radom Instytutów.

Kierunkowe Zespoły dokonują corocznej oceny efektów uczenia się oraz przedstawiają syntetyczne i szczegółowe wyniki działań dyrektorowi Instytutu, dziekanowi Wydziału oraz wydziałowym zespołom ds. jakości uczenia się do 15 lipca.

Powołane przez Radę Wydziału zespoły mają za zadanie podnoszenie jakości uczenia się na Wydziale, w celu zwiększenia efektywności swoich działań. Zespoły te współpracują ze sobą i z władzami dziekańskimi.

Ponadto prowadzony przez te zespoły stały i systematyczny monitoring jakości uczenia się na Wydziale we wszystkich jej obszarach pozwala uchwycić jego słabe strony, szybko reagować na zapotrzebowanie rynku pracy, na oczekiwania studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych oraz pozwala wyeksponować działania naprawcze, których wdrażanie podniesie jakość uczenia się na Wydziale.

8) Dodatkowe informacje:

.....

.....

.....

Załączniki:

- plan studiów,
- karty przedmiotów (sylabusy).

Program studiów ustalony Uchwałą Senatu nr 189/2019 z dnia 25 września 2019r.